

לקוטי תורה • פרשת שמעני • מאמר 2

ביאור על לוייתן זה כו' הנ"ל

ביאור על "לוייתן זה"

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/shemini/2](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/shemini/2)

1 ביאור על לוייתן זה כו' הנ"ל

ביאור על "לוייתן זה" וכו' שנוכר לעיל

2 הנה ענין שיש יתרון בנשמות שמבחי' נוני ימא על נשמות שמבחי' שור הבר פשוט הוא מאחר שהם

מיחוד או"א [אבא ואימא] והם הנק' אחים ורעים.

הנה, פשוט שלנשמות שמבחינת "דגי הים" יש יתרון על הנשמות שמבחינת "שור הבר", שכן הן נובעות מייחוד אבא ואמא (חכמה ובינה), והן הנקראות "אחים ורעים".

אך להבין ענין היתרון שיש ג"כ בנשמות שמבחי' שור הבר על בחי' נוני ימא הנה יש להקדים מ"ש במ"א ע"פ והיתה נבלתך למאכל לכל עוף השמים ולבהמת הארץ כו'

אך כדי להבין במה יש גם לנשמות שמבחינת "שור הבר" יתרון על הבחינה של "דגי הים", יש להקדים את מה שנכתב במקום אחר על הפסוק: "ונבלתך תהיה למאכל לכל עוף השמים ולבהמת הארץ" וגו'.

והענין שכל הקללות הם על הרע דנוגה ופ"י נבלתך לשון נובלות היינו מה שנפל בבחי' נובלות ושבירת הכלים ומעורב תוך הרע דנוגה לו ישאר בו מאומה לעתיד

והענין הוא שכל הקללות מכוונות נגד הרע של נוגה. "ונבלתך" הוא מלשון נובלות [פירות שנשרו]: כלומר, מה שנפל בבחינת נובלות ובשבירת הכלים, והתערב בתוך הרע של נוגה — לא ישאר בו מאומה לעתיד;

אלא ילקטוהו עוף השמים ובהמת הארץ עוף השמים היינו כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ ועוף יעופף ועוף זה מיכאל כו'.

אלא עוף השמים ובהמת הארץ ילקטו אותו. "עוף השמים" הוא על פי מה שאמרו חז"ל על הפסוק "ועוף יעופף": "ועוף זה מיכאל" וכו'.

(ועיין בזח"א [בזהר חלק א] בפ' בראשית ד"א סע"ב [סוף עמוד ב] ודי"ב ע"א ובע"ח [ובעץ חיים] שער מ"ן [מ"ן

נוקבין] ומ"ד דרוש ד' מענין עופין כו'. וע' בזח"ג [בזהר חלק ג] בפ' צו דכ"ו ע"ב ובפ' שמיני דל"ט סע"ב [סוף

עמוד ב] ובמק"מ [ובמקדש מלך] ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות]).

(ועיינו בזהר, חלק א, פרשת בראשית, דף יא, סוף ע"ב, ודף יב, ע"א; ובעץ חיים, שער מ"ן ומ"ד, דרוש ד, בענין העופות וכו'. ועיינו בזהר, חלק ג, פרשת צו, דף כו, ע"ב, ובפרשת שמיני, דף לט, סוף ע"ב, ובמקדש מלך ובהרמ"ז.)

ויש מלאכים שנקראים בהמת הארץ והוא המרכבה פני אריה פני שור כו' וגם בנשמות בני אדם יש ב' מדריגות אלו שיש נשמות שנק' עוף וכמ"ש בזח"ג [בזהר חלק ג] בפ' פינחס (דרי"ז ע"ב)

ויש מלאכים הנקראים "בהמת הארץ", והם המרכבה — "פני אריה", "פני שור" וכו'. גם בנשמות בני האדם יש שתי מדרגות אלו: יש נשמות הנקראות "עוף", כפי שנכתב בזהר, חלק ג, פרשת פינחס (דף ריז, ע"ב):

אשר שם צפרים יקננו בטוליהון מקננן נשמתיהון דצדיקיא וכ"ה בזהר ח"א [חלק א'] בפ' ויצא (דקס"ב סע"ב [סוף עמוד ב])

"אשר שם ציפורים יקננו": בצילם מקננות נשמות הצדיקים. וכך הוא גם בזהר, חלק א, פרשת ויצא (דף קסב, סוף ע"ב).

ויש נשמות שנק' בהמת הארץ כמ"ש גור אריה יהודה יששכר חמור גרם כו' בכור שורו.

ויש נשמות הנקראות "בהמת הארץ", כפי שנאמר: "גור אריה יהודה", "יששכר חמור גרם" וכו', "בכור שורו".

והענין שבבחי' א' יש יתרון מעלה בעוף על הבהמה. שהעוף הוא פורח בכנפיו הגבה למעלה באויר משא"כ הבהמה. ובבחי' א' יש יתרון בבהמה על העוף דהעוף זוטר חיותיה.

ההסבר הוא שבבחינה אחת יש לעוף יתרון על הבהמה: העוף עף בכנפיו גבוה מאוד באויר, בניגוד לבהמה. ובבחינה אחת יש לבהמה יתרון על העוף, שכן חיותו של העוף מועטה.

ולכן הכשרו בסימן א' אבל הבהמה חיותה רב ועד"ז יובן למעלה דבחי' המלאכים שנק' עוף השמים לכן הכשר העוף נעשה [בשחיטה] באמצעות [חיתוך] סימן אחד, ואילו חיותה של הבהמה רבה. ובאותו אופן יובן למעלה: בחינת המלאכים הנקראים "עוף השמים",

וכן הנשמות שמבחי' זו יש להם יתרון שיוכלו לעוף ולעלות בעילוי עד רום המעלות ע"י הגדפין אהוי"ר [אהבה ויראה]

וכן הנשמות שמבחינה זו, יש להן יתרון בכך שהן יכולות לעוף ולהתעלות מעלה מעלה, עד רום המעלות, באמצעות הכנפיים — אהבה ויראה.

(וע' מענין העפיפה בהרמ"ז [בהרב משה זכות] פ' שמיני ד' ט"ל סע"ב [סוף עמוד ב] ועמ"ש עוד מענין בחי' העופות בפ' בהעלותך סדי"ה אם את כל דגי הים כו')

(ולענין התעופה, ראו Ramaz on Parshas Shemini, folio 39, end of side b; וכן ראו עוד על בחינת העופות כ-Parshas Beha'aloscha, at the end of the discourse beginning "If all the fish of the-sea", וכו').

ויש ג"כ יתרון מעלה בבחי' המלאכים ונשמות הנק' בהמת הארץ שכחם רב וגדול וכמ"ש בחיות המרכבה והחיות נושאות את הכסא כו' הרי שכחם עצום להיות נושאות את הכסא ועל הכסא כמראה אדם כו'.

ויש גם יתרון בבחינת המלאכים והנשמות הנקראים "בהמת הארץ": כוחם רב וגדול. וכך נאמר על חיות המרכבה: "והחיות נושאות את הכיסא" וכו'. מכאן שכוחן עצום, עד שהן נושאות את הכיסא, ועל הכיסא — "כמראה אדם" וכו'.

3 והנה ממוצא דבר מבואר דעם היות שבחי' עוף יש בו יתרון בחי' העפיפה לעלות בעילוי כו' עכ"ז [עם כל זה] יש ג"כ יתרון עצום לבחי' בהמת הארץ ברוב הכח שבהם.

והנה, ממה שנאמר עד כאן מתברר שאף שלבחינת העוף יש יתרון בכוח התעופה, המאפשר לו לעלות מעלה אחר מעלה וכו', בכל זאת יש יתרון עצום גם לבחינת בהמות הארץ, בריבוי הכוח שבהן.

ובמ"א נת' [נתבאר] דהכח הזה בחיות המרכבה להיות נושאות את הכסא היינו לפי שהן ממה שנתברר משב"כ [משבירת הכלים] שהוא מעולם התהו כו' ששם הי' [היה] ריבוי האור כו'.

במקום אחר הוסבר שכוחן של חיות המרכבה לשאת את הכיסא נובע מכך שהן ממה שהתברר משבירת הכלים, השייכת לעולם התהו וכו', שבו היה ריבוי אור וכו'.

ועפ"ז [ועל פי זה] י"ל [יש לומר] דמה"ט [דמהאי טעמא] אין כן בעופין לפי שהן נמשכו מזיווג נשיקין וזיווג דנשיקין הוא אפילו כשא"צ [כשאין צריך] לברר משב"כ [משבירת הכלים] כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שם בהדיא, וצ"ע [וצריך עיון] דלכאורה משמע שכל המלאכים יצאו מזיווג נשיקין כמ"ש בע"ח שם.

על פי זה אפשר לומר שמשום כך אין הדבר כך בעופות, מפני שהם נמשכו מזיווג נשיקין, וזיווג נשיקין מתקיים גם כשאין צורך לברר [דבר] משבירת הכלים, כפי שנכתב שם במפורש בעץ חיים. אך הדבר דורש עיון, שכן לכאורה משתמע שכל המלאכים יצאו מזיווג נשיקין, כפי שנכתב שם בעץ חיים.

ומ"מ עכ"פ [על כל פנים] יש יתרון לבחינת בהמה על בחי' עוף בענין הכח והגבורה כו' הגם שיש יתרון לעוף בענין העפיפה כו'.

ובכל זאת, על כל פנים, יש לבחינת הבהמה יתרון על בחינת העוף בענין הכוח והגבורה וכו', אף שלעוף יש יתרון בענין התעופה וכו'.

(ואפשר לומר דזהו כענין בחי' ב' שמות מ"ב וע"ב שבשמע והיה אם שמוע שם מ"ב הוא בחי' העלאות ובשמים יעופף כו' והוא בחינת וכלל מאדך שבפ' שמע ובחי' זו הוא נעלה יותר משם ע"ב [שם ע"ב] כמ"ש בפ' תרומה דקל"ב ב'.

(אפשר לומר שזה דומה לעניין שני השמות מ"ב וע"ב שבפרשיות "שמע" ו"והיה אם שמוע": שם מ"ב הוא בחינת העליות, "ובשמים יעופף" וכו', והוא בחינת "וכלל מאדך" שבפרשת "שמע"; ובחינה זו נעלית יותר משם ע"ב, כפי שנכתב בפרשת תרומה, דף קל"ב ע"ב.)

אך להיות המשכת אלקות מלמעלה למטה ע"י תורה ומצות מעשיות זהו בחי' שם ע"ב [שם ע"ב] ונתתי עשב בשדך לבהמתך ע"ב [שם ע"ב] ש"יין) (כמ"ש בת"ז [בתיקוני זוהר]).

אבל המשכת האלקות מלמעלה למטה באמצעות התורה והמצוות המעשיות היא בחינת שם ע"ב: "ונתתי עשב בשדך לבהמתך" — ע"ב [ו] ש"יין). (כפי שנכתב בתיקוני זוהר.)

וא"כ עדיין י"ל [יש לומר] ג"כ בענין נשמות הנק' נוני ימא ונשמות הנק' בהמת הארץ שעם היות יתרון מעלת נוני ימא שהם שטים בעליות ולייחד יחודים כו' ה"ז [הרי זה] כעין בחי' העפיפה של העופין כו'

ואם כן, באותו אופן אפשר לומר גם בעניין הנשמות הנקראות "נוני ימא" והנשמות הנקראות "בהמת הארץ": אף שיש יתרון במעלת נוני ימא, השוחים בעליות ופועלים ייחודים וכו', הרי זה דומה לבחינת התעופה של העופות וכו'.

אך שנוני ימא הם בים עלמא דאתכסיא ומ"מ יש ג"כ יתרון בבחי' הנשמות הנק' בהמת הארץ ע"ש ורב תבואות בכח שור

אלא שנוני ימא נמצאים בים, עולם הנסתר (עלמא דאתכסיא). ובכל זאת יש יתרון גם בבחינת הנשמות הנקראות "בהמת הארץ", על פי [הפסוק] "ורב תבואות בכח שור".

והנה (בתהלים ס"ג) ע"פ בהמות בהררי אלף תרגם יונתן ותור בר דרעי בכל יומא בטורין אלפא. והנה, בתהלים פרק נ', על הפסוק "הבהמות בהררי אלף" תרגם יונתן: "ושור הבר הרועה בכל יום בהרים של אלף".

(ומבואר ענין זה בזח"ג [בזהר חלק ג] בפ' פנחס דרי"ז א' ובח"א [ובחלק א'] בפ' בראשית י"ח ב') והיינו בחי' מלי' שנק' בהמה רבה שם ב"ן [שם ב"ן]

(עניין זה מוסבר בזהר חלק ג', פרשת פנחס, דף רי"ז ע"א, ובחלק א', פרשת בראשית, דף י"ח ע"ב.) זוהי בחינת מלכות, הנקראת "בהמה רבה", שם ב"ן (52),

שהיא מבררת הניצוצים שנפלו בשב"כ [בשבירת הכלים] בבי"ע ואלף טורין היינו בעולם הבריאה כו'.
וגם י"ל [יש לומר] לכן נק' תור בר.

המבררת את הניצוצות שנפלו בשבירת הכלים בעולמות בריאה, יצירה ועשיה; ו"הרים של אלף" הם בעולם הבריאה וכו'. ואפשר לומר שזו גם הסיבה שהוא נקרא "שור בר".

כי בר היינו תרגום חוץ והוא שהמלי' נק' עלמא דאתגליא בחינת הדיבור כו' משא"כ בחי' ים עלמא דאתכסיא מחשבה כו'.

כי "בר" הוא התרגום הארמי ל"חוץ": מלכות נקראת "עלמא דאתגליא", העולם הגלוי, בחינת הדיבור וכו'; ואילו בחינת הים היא "עלמא דאתכסיא", העולם הנסתר, בחינת המחשבה וכו'.

(ועמ"ש בד"ה מי יתנך כאח בענין אמצאך בחוץ). והנה כתיב יודע צדיק נפש בהמתו והוא יסוד ז"א וכדאיתא בפ' פנחס שם במק"מ [במקדש מלך].

(וראו מה שכתוב במאמר המתחיל "מי יתנך כאח", בעניין "אמצאך בחוץ"). והנה נאמר: "יודע צדיק נפש בהמתו"; זהו יסוד ז"א, כפי שמוכח בפרשת פנחס שם, במקדש מלך.

וזהו ענין עמוד אחד וצדיק שמו שעליו העולם עומד וז"ש [וזהו שכתוב] בזהר ההוא אדם דרכיב ושליט על בהמה דא כו'.

זהו ענין "עמוד אחד, וצדיק שמו, שעליו העולם עומד". ועל כך נאמר בזהר: "אותו אדם הרוכב ושולט על בהמה זו" וכו'.

וזהו שאמרה אשת ר' [רבי] עקיבא על ר' [רבי] עקיבא יודע צדיק נפש בהמתו (בכתובות דס"ג [דשם ס"ג]). והנשמות הנמשכים מיחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] נקראים ג"כ בהמת הארץ שור הבר. ועיקרם הם נשמות דבריהם הנולדים ונמשכים ממלי' דאצילות.

וזהו מה שאמרה אשת רבי עקיבא על רבי עקיבא: "יודע צדיק נפש בהמתו" (כתובות דף ס"ג). גם הנשמות הנמשכות מיחוד ז"א ונוקבא נקראות "בהמות הארץ" — שור הבר. בעיקר מדובר בנשמות הבריאה, הנולדות ונמשכות ממלכות דאצילות.

והיינו כמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה איהו וחיהי בריאת הנשמות ממנה להיות יש ודבר נפרד בפ"ע [בפני עצמו] בעולם הבריאה כו' לידת הנוק' [הנוקבא] הנשמות והמלאכים לעולם הבריאה כו'.

וזהו ככתוב באגרת הקודש, באגרת המתחילה "איהו וחיהי": "בריאת הנשמות ממנה, להיות יש ודבר נפרד בפני עצמו בעולם הבריאה" וכו'; "לידת הנוקבא את הנשמות והמלאכים לעולם הבריאה" וכו'.

משא"כ נר"ן [נפש רוח נשמה] דאצי" ממש כ' [כתב] לעיל מיניי אפשר לא נשתנה מהותן להיות דבר נפרד מאלקות כו'.

לעומת זאת, על הנפש, הרוח והנשמה של אצילות ממש כתב מעט קודם לכן, שאולי מהותן לא השתנתה עד שנעשו לדבר נפרד מאלקות וכו'.

וזהו כענין נוני ימא שהם בתוך הים והים מכסה עליהם וא"א להם להיות נפרד מהים (וכמ"ש בפ' בשלח בד"ה וירא ישראל וע"פ מאמר הזהר פ' בשלח דמ"ח ע"ב).

וזה דומה לדגי הים, שהם בתוך הים והים מכסה עליהם, ואינם יכולים להיות נפרדים מן הים [כמו שכתוב בפרשת בשלח, במאמר המתחיל "וירא ישראל", ועל פי מאמר הזהר בפרשת בשלח, דף מ"ח עמוד ב'].

אבל הנשמות שנבראו ממלי דאצי" בבריאה להיות יש ודבר נפרד נק' בהמת הארץ וכמו ברואים שביבשה נפש חיה למינה הגם

אבל הנשמות שנבראו ממלכות דאצילות בבריאה, כדי להיות יש ודבר נפרד, נקראות "בהמת הארץ", כמו היצורים שביבשה, "נפש חיה למינה" — אף על פי ש...

שממנה הם חיים ואוכלים מצמח הארץ עכ"ז [עם כל זה] הם יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] ולא כמו נוני ימא שהים מכסה עליהם וא"א להם להפרד מהים כו' כנ"ל.

שהן חיות ממנה ואוכלות ממה שצומח מן הארץ, בכל זאת הן יש ודבר בפני עצמו, ולא כמו דגי הים שהים מכסה עליהם ואינם יכולים להיפרד מן הים וכו', כנזכר לעיל.

4 ועיין בע"ח [בעץ חיים] שער סדר אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה] שמ"ז פ"ד שזיווג זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא]

דבריה הוא להוליד למלאכים דיצירה הנשמות שלהן כו' ולא נשמות כנ"א [בני אדם] דבריה כו'

ועיינו בעץ חיים, שער סדר אבי"ע, שער מ"ז, פרק ד': הזיווג של ז"א ונוקבא דבריה נועד להוליד את נשמות מלאכי היצירה וכו', ולא את נשמות בני האדם דבריה וכו'.

א"כ כמו כן מש"ש [מה שכתוב שם] זיווג זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] דאצי" שמולידים נשמות הצדיקים היינו ג"כ נשמות דבריה כו'

אם כן, גם מה שנכתב שם, שהזיווג של ז"א ונוקבא דאצילות מוליד את נשמות הצדיקים — הכוונה גם כאן לנשמות דבריה וכו'.

ע"ש ובפרק ה' וכ"כ [וכן כתב] במ"ח מסכת זיווג או"א [אבא ואימא] פ"ג [פרק ג'] נותנים כח בזו"נ [בזעיר אנפין ונוקבא] דאצילות להזדווג ולהוליד נשמות הצדיקים אל עולם הבריאה כו'

עיינו שם, ובפרק ה'. וכך נכתב גם במשנת חסידים, מסכת זיווג או"א, פרק ג': "נותנים כוח בז"א ונוקבא דאצילות להזדווג ולהוליד נשמות הצדיקים אל עולם הבריאה" וכו';

בזו"נ [בזעיר אנפין ונוקבא] דבריאה להזדווג ולהוליד נשמות המלאכים אל עולם היצירה וכ"מ בהדיא בזהר ויצא דקנ"ה ע"א ועיין בפרדס שט"ו פ"ד.

"לז"א ונוקבא דבריאה להזדווג ולהוליד את נשמות המלאכים אל עולם היצירה". וכך עולה במפורש גם בזוהר, ויצא, דף קנ"ה ע"א. ועיינו בפרדס, שער ט"ו, פרק ד'.

אמנם בזהר ויקרא דכ"ד סע"ב [סוף עמוד ב] משמע בהדיא שיש נשמות נמשכו מזיווג זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] דאצילות ונקי הנפש ההיא נפש דאצי ממש

אולם בזוהר, ויקרא, דף כ"ד סוף ע"ב, עולה במפורש שיש נשמות שנמשכו מזיווג ז"א ונוקבא דאצילות, ואותה נפש נקראת נפש דאצילות ממש.

(וכ"מ [וכמה מקומות] עוד בכמה מקומות בזהר בפ"י בנים אתם לה' אלקיכם ועיין בזהר יתרו דפ"ז [דפרק ז'] ע"ב ופי' ויקרא ד"ז ע"ב ור"פ משפטים דצ"ד ע"ב לפי הע"ח [העץ חיים])

(וכך עולה גם בכמה מקומות נוספים בזוהר, בפירוש הפסוק "בנים אתם לה' אלקיכם". עיינו בזוהר, יתרו, דף פ"ז ע"ב; פרשת ויקרא, דף ז' ע"ב; ותחילת פרשת משפטים, דף צ"ד ע"ב, לפי פירוש עץ חיים,

של"ח דרוש ד' וכפשט לי' [לשון] הזהר שם ובספר הגלגולים פ"א ופ"ך [ופרק כ'] ועיין מ"ש בביאור ע"פ שחורה אני ונאווה וע' בזהר משפטים דצ"ו ע"א ואין כאן מקומו).

שער ל"ח, דרוש ד', וכמשמעות הפשוטה של לשון הזוהר שם; וכן ספר הגלגולים, פרק א' ופרק כ'. ועיינו במה שנכתב בביאור על "שחורה אני ונאווה", וכן בזוהר, משפטים, דף צ"ו ע"א. אך אין כאן המקום לכך.)

אך עכ"פ [על כל פנים] מובן שסתם נשמות שנמשכו מיחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] דאצי בעולם הבריאה הם נעשו בחי' בריאה ע"י לידתן מהנוק' [מהנוקבא] דאצי כו'.

אך על כל פנים מובן שנשמות רגילות שנמשכו מייחוד ז"א ונוקבא דאצילות אל עולם הבריאה נעשו בבחינת בריאה מכוח לידתן מנוקבא דאצילות כו'.

וזהו ענין שנק' בזהר הי"ב שבטים שבכריאה י"ב בקר כו' והנה פי' י"ב בקר היינו שכחם רב בבחי' מרכבה להיות נושאות את הכסא ובחי' אדם דאצי' שעל הכסא

זהו הטעם לכך שהזוהר מכנה את שנים־עשר השבטים שבכריאה "שנים־עשר בקר" וכו'. פירוש "שנים־עשר בקר" הוא שכוחם רב בבחינת מרכבה, לשאת את הכיסא ואת בחינת אדם דאצילות שעל הכיסא;

והיינו בכח הבירורים מעולם התהו כו' דוגמת שנת"ל [שנתבאר לעיל] בענין והחיות נושאות כו' והנה מבואר במ"א ע"פ רני ושמחי בת שבחי' בת

וזאת בכוח הבירורים מעולם התהו וכו', בדומה למה שנתבאר לעיל בעניין "והחיות נושאות" וכו'. והנה, במקום אחר מבואר על הפסוק "רני ושמחי בת" שבחינת "בת",

שהיא בחי' מלי' דאצי' היורדת בכריאה תעלה ביתר שאת ולהיות אשת חיל עטרת בעלה כי יהיה גדול כח המתברר שהוא משם ס"ג [שם ס"ג] כו'

שהיא בחינת מלכות דאצילות היורדת לכריאה, תעלה ברוממות יתרה ותהיה "אשת חיל עטרת בעלה", שכן גדול יהיה כוחו של הדבר המתברר, שהוא משם ס"ג וכו'.

והיינו שתעלה אפילו למעלה מבחי' אימא וכמ"ש במ"א ע"פ הזהר פי' שלח דקע"א ע"פ והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים

כלומר, היא תעלה אפילו למעלה מבחינת אימא, כפי שנכתב במקום אחר על דברי הזוהר בפרשת שלח, דף קע"א, על הפסוק "והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים",

שהיא בחי' מלי' חצים אל הים הקדמוני שהיא בינה כו' והטעם מצד הבירורים דניצוצים דכח"ב [דכתר חכמה בינה] דתהו שהמלי' מבררת בבי"ע כו'.

שהיא בחינת מלכות, "חצים אל הים הקדמוני", שהוא בינה וכו'. הטעם לכך הוא בירור ניצוצות הכתר, חכמה ובינה דתהו, שמלכות מבררת בבי"ע וכו'.

5 ועוד כי נעוץ סופן כו' וסוף מעשה כו' ולכן המלי' היא בחי' כתר כו' בע"ס [בעשר ספירות] דאו"ח [דאור חוזר]

וכמבואר במ"א ע"פ הראיני את מראיך כו'

יתר על כן, נאמר "נעוץ סופן בתחילתן" וכו', וכן "סוף מעשה במחשבה תחילה" וכו'. לכן מלכות היא בחינת כתר בעשר ספירות דאור חוזר, כפי שמבואר במקום אחר על הפסוק "הראיני את מראיך" וכו'.

ולכן מה"ט [מהאי טעמא] יש יתרון ג"כ לנשמות הנולדים ממלי דאצילות היינו מזיווג זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] על נשמות שמבחי אימא הנק' נוני ימא שהם הנשמות היוצאים מיוחד או"א [אבא ואימא]

לכן, מאותה סיבה, יש גם מעלה בנשמות שנולדות ממלכות דאצילות, כלומר, מזיווג ז"א ונוקבא, על פני הנשמות שמבחינת אימא, הנקראות "דגי הים" — הנשמות היוצאות מיוחד אבא ואמא.

ועוד זאת גם מצד ז"א דאצילות (ואפילו בנשמות דאצילות ממש שמבחינת זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] שייך יתרון זה כמובן) עפמ"ש [על פי מה שכתוב] באדר"ז [באדרא זוטא] דרצ"ב או"א [אבא ואימא] מהאי מוחא נפקי כו' יתר על כן, [מעלה זו קיימת] גם מצד ז"א דאצילות (ואפילו בנשמות דאצילות ממש, שמבחינת ז"א ונוקבא, שייכת מעלה זו, כפי שמוכן), על פי מה שכתוב באדרא זוטא, דף רצב: "אבא ואמא יוצאים ממוח זה" וכו';

ז"א בעתיקא קדישא תליא ואחיד שהז"א שהוא מדות דאצי הוא בשרשו למעלה משרש או"א [אבא ואימא] אלא שנמשך למטה.

"ז"א תלוי ואחוז בעתיקא קדישא". כלומר, ז"א, שהוא מדות דאצילות, מושרש במקום גבוה יותר משרשם של אבא ואמא, אלא שהוא נמשך למטה.

וכמו עד"מ המדות באדם אף שנולדו ונתגלו מן השכל כו' מ"מ עיקר המדות בשרשן נלקחו מלמעלה מן השכל.

וכמשל למדות שבאדם: אף שנולדו והתגלו מן השכל וכו', מכל מקום, עיקר המדות, בשרשן, נלקח מלמעלה מן השכל.

6 ולכן יש במדות התגברות יותר ממה שהי' [שהיה] בשכל המולידן. וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] בביאור ע"פ שימני כחותם בענין הרצועות שבתפילין כו'

לכן יש במדות עוצמה גדולה יותר מזו שהייתה בשכל שהוליד אותן. וכפי שהתבאר בביאור על הפסוק "שימני כחותם", בעניין רצועות התפילין וכו'.

ועמ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי וע"פ התוספתא שבזהר בפי בשלח ד"נ ע"א גבי תלת רוחין דכלילן בתלת כו'.

ועיינו גם במה שנכתב בביאור על הפסוק "אלה מסעי", ובביאור על התוספתא שבזהר, פרשת בשלח, דף נ ע"א, בעניין "שלוש רוחות הכלולות בשלוש" וכו'.

7 ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] האבות הן הן המרכבה והאבות הן חג"ת [חסד גבורה תפארת] דאצילות הם בחי' מרכבה להעלות את האדם הוא בחי' חכמה דאצי' ע"ד הנ"ל במרכבת דבריאה לגבי אצילות כו' וכמבואר ענין זה באריכות בד"ה

לכן אמרו חז"ל: "האבות הן הן המרכבה". האבות, שהם חסד, גבורה ותפארת דאצילות, הם בחינת מרכבה להעלות את "האדם" — בחינת חכמה דאצילות — בדומה למה שנתבאר לעיל בענין המרכבה דבריאה ביחס לאצילות וכו'. ענין זה מבואר בהרחבה במאמר המתחיל

להבין ביאור ענין האבות הן הן המרכבה בפ' יתרו ועמ"ש במ"א ע"פ הזהר פ' חיי שרה דקכ"ג ע"א בענין מאה שנה כו' ג"כ ענין יתרון שיש לז"א על או"א [אבא ואימא] כו' ע"ש.

"להבין ביאור ענין האבות הן הן המרכבה", בפרשת יתרו. וראו גם מה שנכתב במקום אחר על דברי הזהר בפרשת חיי שרה, דף קכ"ג עמוד א, בענין "מאה שנה" וכו': גם שם מדובר במעלה שיש לז"א על אבא ואמא וכו'. עיינו שם.

8 ולכן גם מה"ט [מהא"י טעמא] הנשמות שמבחי' שור הבר מעלים את לוי'תן הנשמות דאו"א [דאבא ואימא] ע"ד שחג"ת [שחסד גבורה תפארת] דאצי' מעלים החכמה באור א"ס שלמעלה מהחכמה כו'

ולכן גם מהטעם הזה, הנשמות שבבחינת שור הבר מעלות את הלוי'תן — נשמות אבא ואמא — כשם שחסד, גבורה ותפארת דאצילות מעלים את חכמה אל אור אין סוף שלמעלה מחכמה וכו'.

והמדות דאצי' לגבי החכמה נמשל עד"מ כמו הכהמה יש לה גבורה יותר מהאדם משום שבשרשה נלקחה ממקום עליון כו'. כי בהמה היינו בחי' מדות ואדם בחי' חכמה כו'.

המדות דאצילות ביחס לחכמה נמשלות, בדרך משל, לכהמה שיש בה כוח רב יותר מאשר באדם, משום ששורשה נלקח ממקום עליון יותר וכו'. שכן בהמה היא בחינת מדות, ואדם הוא בחינת חכמה וכו'.

9 ועיין במק"מ [במקדש מלך] בפ"י הזהר פ' שמיני דל"ח ע"ב ע"פ ושור ואיל כו' דפ"י שור ביסוד ז"א כמ"ש ביוסף בכור שורו הדר לו.

ועיינו ב"מקדש מלך", בפירושו לזהר, פרשת שמיני, דף לח ע"ב, על הפסוק "ושור ואיל" וכו'. הוא מפרש ש"שור" הוא יסוד של ז"א, כפי שנאמר על יוסף: "בכור שורו הדר לו".

וכ"ש [וכל שכן] דשייך כ"ז [כל זה] מצד שרש הנשמות שמהנוק' [שמהנוקבא] מלי' שמבררת מבי"ע מעולם התהו כו' ועיין מ"ש בביאור ע"פ שחורה אני ונאווה.

ועל אחת כמה וכמה שכל זה שייך מצד שורש הנשמות, שהן מנוקבא, מלכות, המבררת בבריאה, ביצירה ובעשיה את מה שמקורו בעולם התהו וכו'. ועיינו במה שנכתב בביאור על הפסוק "שחורה אני ונאווה",

שבח'י זו של המלי' שירדת לבי"ע עיי' דוקא נעשה העלייה הגבה מאד נעלה וכי' [וכל זה] שייך כאן לבח'י הנשמות שנק' שור הבר. וכמובן.

שדווקא באמצעות בחינה זו של המלכות, היורדת לבריאה, ליצירה ולעשיה, נעשית העלייה למעלה גבוהה מאוד. וכל זה שייך כאן לבחינת הנשמות הנקראות "שור הבר", כפי שמובן.

10 וזהו ענין שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] בהמות נותן ללוי' בקרניו כי הנה איתא בגמ' [בגמרא] רגלי החיות כנגד כולן כו' עד הבח'י היותר גבוה הוא קרני החיות כנגד כולן.

זהו פירוש דברי חז"ל: "בהמות נוגח את לווי' בקרניו". שהרי נאמר בגמרא: "רגלי החיות כנגד כולן" וכו', ועד לבחינה הגבוהה ביותר: "קרני החיות כנגד כולן".

כי רגלי החיות הוא בחי' נה"י [נצח הוד יסוד] וקרני החיות הן בבחי' כתר שהן צומח'י [צומחים] מהגלגולת כו'.

רגלי החיות הן בחינת נצח, הוד ויסוד, ואילו קרני החיות הן בבחינת כתר, שכן הן צומחות מן הגלגולת וכו'.

11 וזהו ענין הנ"ל שהמלי' שנק' בהמה רבה היא בחי' כתר ממטה למעלה ועיי' יגביהו את לוי' שמבחי' חו"ב [חכמה ובינה] באור הכתר שלמעלה מהחכמה כו'.

זהו הענין שנזכר לעיל: מלכות, הנקראת "החיה הגדולה", היא בחינת כתר מלמטה למעלה, ובאמצעותה יגביהו את לווי'תן, שמקורו בבחינת חכמה ובינה, אל אור הכתר שלמעלה מחכמה וכו'.

והיינו כענין מ"ש במ"א בפ"י רמה קרני כו' דוד שנמשח בקרן כו' בדי' הנה להבין שרש ענין מתן תורה בפ' יתרו ועיי' מזה בספרא דצניעותא ספ"ה בזהר ס"פ תרומה דקע"ט סע"א [סוף עמוד א].

וזה דומה למה שנכתב במקום אחר בביאור "רמה קרני" וכו', ועל דוד שנמשח בקרן וכו', במאמר הפותח "הנה להבין שורש ענין מתן תורה", בפרשת יתרו. ועיינו בענין זה בספרא דצניעותא, סוף פרק ה, בזהר, סוף פרשת תרומה, דף קע"ט, סוף ע"א.

12 וזהו פזר נתן לאביונים כו' קרנו תרום בכבוד שע"י קיום המצות מעשיות יהיה בחי' תרום

זהו [פירוש] "פיזר, נתן לאביונים" וכו', "קרנו תרום בכבוד": על ידי קיום המצוות המעשיות תתממש בחינת "תרום".

קרנו וכמ"ש בזהר בפי בהעלותך דקנ"ג סע"ב [סוף עמוד ב] קנ"ד א' וע' בזהר בפי וירא דצ"ו א' ובפי צו ל"ד א' מענין בקרן בן שמן כו'.

"קרנו תרום", וכמו שכתוב בזהר, פרשת בהעלותך, דף קנג, סוף עמוד ב, [ודף] קנד, עמוד א. ועיינו בזהר, פרשת וירא, דף צו, עמוד א, ובפרשת צו, [דף] לד, עמוד א, בעניין "בקרן בן שמן" וכו'.

13 וזהו בכור שורו כו' וקרני ראם קרניו וכמ"ש ותרם כראם קרני בלתי בשמן רענן וע' בזהר ס"פ במדבר דק"ך ע"א בענין ובא לו לקרן כו'.

וזהו [פירוש] "בכור שורו" וכו', "וקרני ראם קרניו", וכמו שכתוב: "ותרם כראם קרני; בלתי בשמן רענן". ועיינו בזהר, סוף פרשת במדבר, דף ק"כ ע"א, בעניין "ובא לו לקרן" וכו'.

ועוד יובן ענין העלאה זו דשור הבר יעלה ג"כ את הלוי'תן אע"ג [אף על גב] שדרך כלל נוני ימא הם נשמות היותר עליונים מבחי' נשמות הנק' ע"ש ארץ בהמת הארץ דכה"ג [דכהאי גוונא] הוא ג"כ בענין ים ויבשה עצמן.

יתר על כן, יובן גם ענין העלאה זו, שבה שור הבר יעלה גם את הלוי'תן, אף שבדרך כלל דגי הים הם נשמות נעלות יותר מבחינת הנשמות הנקראות על שם הארץ, "בהמת הארץ" — שכן כך הוא גם ביחס לים וליבשה עצמם.

דים הוא עלמא דאתכסיא שלמעלה מבחי' יבשה שהוא עלמא דאתגלייא אך כ"ז [כל זה] היא מצד סדר ההשתלשלות אבל ע"י גילוי הארה רבה ועצומה מלמעלה מסדר ההשתלשלות ע"י הפך ים ליבשה הים הוא העולם המכוסה, שלמעלה מבחינת היבשה, שהיא העולם הגלוי. אולם כל זה הוא מצד סדר ההשתלשלות; אבל על ידי גילוי הארה גדולה ועצומה שלמעלה מסדר ההשתלשלות, נהפך הים ליבשה,

כי שם ים ויבשה שוין ואדרבה שם במחשבה הקדומה ארץ קדמה וכמשי"ל [וכמה שכתוב לעיל] סד"ה ששת ימים תאכל מצות כו' ועד"ז ג"כ בענין הנשמות הנמשכים מבי' הבחי' דים ויבשה

מפני ששם הים והיבשה שווים; ואדרבה, שם, במחשבה הקדומה, "ארץ קדמה", כפי שנתבאר לעיל בסוף המאמר המתחיל "ששת ימים תאכל מצות" וכו'. וכך גם בנשמות הנמשכות משתי הבחינות של ים ויבשה.

ולכן מצד סדר ההשתלשלות שמלמעלה למטה יעלה הלוי'תן את שור הבר ומצד בחי' שמלמטה למעלה שבמחשבה ארץ קדמה כו'

ולכן, מצד סדר ההשתלשלות, שהוא מלמעלה למטה, הלוי'תן יעלה את שור הבר; ומצד הבחינה שמלמטה למעלה, שבה במחשבה "ארץ קדמה" וכו',

יעלה שור הבר ללוי'תן כו' ועמ"ש ג"כ בד"ה והיה מספר בני ישראל שלעתיד יהיה ארץ למעלה מבחי' מים

שור הבר יעלה את הלוי'תן וכו'. ועיינו גם במה שכתוב במאמר המתחיל "והיה מספר בני ישראל", שלעתיד לבוא תהיה "ארץ" למעלה מבחינת "מים".

וזהו לרוקע הארץ על המים כו' (ועמ"ש קרוב לזה בד"ה קול דודי בענין האבות ואמהות שנק' הרים וגבעות כו'):

וזהו [פירוש] "לרוקע הארץ על המים" וכו'. (ועיינו במה שכתוב בדומה לכך במאמר המתחיל "קול דודי", בענין האבות והאימהות הנקראים "הרים" ו"גבעות" וכו').

14 ועו"ל [ועוד יש לומר] בענין לוי'תן ושור הבר דהנה מבואר במ"א ע"פ ששים המה מלכות כו' אחת היא יונתי כו'

אפשר להוסיף ולבאר את עניינם של לווי'תן ושור הבר: במקום אחר מבואר על הפסוקים "שישים המה מלכות" וכו', "אחת היא יונתי" וכו',

דמזה משמע שהנשמות גבוהים מהתורה שהרי ששים מלכות ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אלו ששים מסכתות כו' אחת היא יונתי זו כנס"י [כנסת ישראל].

שמכאן משתמע שהנשמות גבוהות מן התורה. על הפסוק "שישים המה מלכות" אמרו חז"ל: "אלו שישים מסכתות" וכו'; [ואילו] "אחת היא יונתי" — "זו כנסת ישראל".

ולפעמים משמע להפך כי הנשמות מתקשראן באורייתא ואורייתא בקב"ה [בקודש בריך הוא] (וכ"מ [וכן משמע] ברכות ר"פ ויקהל ע"פ מי ברא אלה ע"ש).

אולם לפעמים משתמע להפך: שהנשמות קשורות לתורה, והתורה לקדוש ברוך הוא (וכך משתמע גם במדרש רבה, בתחילת פרשת ויקהל, על הפסוק "מי ברא אלה?"; עיינו שם).

אך הענין שזהו משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] לא זו מחבבה עד שקראה בתי כו' לא זו מחבבה עד שקראה אמי.

אלא, זהו שאמרו חז"ל: "לא זו מחבבה עד שקראה בתי" וכו'; "לא זו מחבבה עד שקראה אמי".

כי בת היינו בחי' מקבל והיינו שהם בחי' מקבלים מהתורה אכן כשקראה אמי היינו אדרבה שהם בחי' משפיעים להתורה כו' (ועמ"ש מזה בת"א [בתורה אור] פ' מקץ בד"ה רני ושמחי בת).

"בת" היא בחינה של מקבל, כלומר, הנשמות מקבלות מן התורה. אבל כשקרא לה "אמי", פירוש הדבר הוא להפך: שהן בבחינת משפיעות לתורה וכו' (ועיינו כמה שנכתב על כך בתורה אור, פרשת מקץ, במאמר המתחיל "רני ושמחי בת").

וזהו ענין ב' הבחינות דשור הבר ולויתן. כי השור שכחו חזק לעול והיינו עול מצות.

וזהו עניינן של שתי הבחינות, שור הבר ולויתן. לשור יש כוח רב לשאת עול, והכוונה לעול המצוות.

עול דוקא בבחי' עבד כמ"ש ולעבדו וכמ"ש מזה בד"ה ועתה יגדל נא כח אדני בענין פ"י אדון עוזנו צור משגבנו כו' שע"י ביטול ועול זה נמשך בחי' מקיף ולבוש להנשמה להעלותה למעלה ולהיות בבחי' מהלכים.

דווקא עול, בבחינת עבד, כמו שנאמר "ולעבדו"; וכמו שנכתב על כך במאמר המתחיל "ועתה יגדל נא כח ה'", בענין פירוש "אדון עוזנו, צור משגבנו" וכו': באמצעות ביטול ועול אלה נמשכים לנשמה אור מקיף ולבוש, כדי להעלותה למעלה ולהביאה לבחינת "מהלכים".

15 וע' ברכות וארא פ"ח ומהו לבושו של הקב"ה עוז כו' ה' עוז לעמו יתן כו' ע"ש ומשם שרש הלבושים הנמשכים ע"י המצות. להיות וכבוד ה' יאספך.

ועיינו במדרש רבה, וארא, פרק ח: "ומהו לבושו של הקדוש ברוך הוא? עוז? וכו'; "ה' עוז לעמו יתן" וכו', עיינו שם. משם נובע שורש הלבושים הנמשכים על ידי המצוות, כדי שיתקיים "וכבוד ה' יאספך".

ונמצא בבחי' זו הוא מקבל מהמצות דוקא שע"י דוקא יבא להיות בבחי' מהלכים בין העומדים כו'

נמצא שבבחינה זו הוא מקבל דווקא מן המצוות, שכן דווקא באמצעותן יגיע למדרגת "מהלכים בין העומדים" וכו',

ע"י הלבושים הנ"ל והלבושים אלו הם הנקראים ג"כ ארביין ואניות שבהם ועל ידם יוכנו לילך בים שהוא עלמא דאתכסיא (וכמ"ש"ל [וכמה שכתוב לעיל] סד"ה ולא תשבית מלח).

באמצעות הלבושים הנזכרים לעיל. לבושים אלה נקראים גם "ארביין ואניות": בהם ועל ידם יוכלו ללכת בים, שהוא עלמא דאתכסיא, העולם המכוסה (כפי שנתבאר לעיל בסוף המאמר המתחיל "ולא תשבית מלח").

אכן יש נשמות גבוהות מאד שיש בהם בחי' רעותא דלבא בחי' בכל מאדך בלי גבול ע"ד חסידים הראשונים (הנז' [הנוכח] רפ"ה דברכות דל"ב ע"ב)

אולם יש נשמות נעלות מאוד שיש בהן בחינת רעותא דלבא, בחינת "בכל מאדך", ללא גבול, בדומה לחסידים הראשונים (הנוכחים בתחילת פרק ה בברכות, דף לב, ע"ב);

שבחי' זו זהו למעלה מהתורה כמרומז בגמרא שם ועל כיוצא בזה אמרו יש קונה עולמו בשעה אחת כו' בחינה זו היא למעלה מן התורה, כפי שנרמז בגמרא שם. ועל כיוצא בזה אמרו: "יש קונה עולמו בשעה אחת" וכו'.

כי בחי' רעותא דלבא זו זהו מבחי' כתר שהוא רצון שלמעלה מהשכל כו' והוא מקור התורה דמחכמה נפקת כו'.

כי בחינת רעותא דלבא זו באה מבחינת כתר, שהוא רצון שלמעלה מן השכל וכו', והוא מקור התורה, שהרי "מחכמה נפקת" וכו'.

16 וע"ז אמרו לא זו מחבבה עד שקראה אמי כו' וזהו ענין אחת היא יונתי כו' כמ"ש על פסוק זה.

על כך אמרו: "לא חדל לחבב אותה עד שקרא לה 'אמיי' וכו'. וזהו ענין "אחת היא יונתי" וכו', כפי שנכתב על פסוק זה.

וזהו ענין לוי'תן ששט בים ומקיפו כרגע היינו שהוא למעלה ממדרגת הארכין והאניות שהם הלבושים שממעשה המצות שבהם

זהו עניינו של הלווי'תן, השוחה בים ומקיף אותו ברגע אחד: כלומר, הוא למעלה ממדרגת הארכין והאניות, שהם הלבושים הנוצרים מקיום המצוות, שבהם

ועל ידם יתעלו הנשמות בבחי' סוכ"ע ים החכמה כ"א אדרבה הוא מקיף את הים ומשפיע וממשיך בים החכמה מלמעלה מהחכמה כו'

ובאמצעותם הנשמות מתעלות בבחינת סוכב כל עלמין, ים החכמה. אלא אדרבה, הוא מקיף את הים ומשפיע וממשיך לתוך ים החכמה מלמעלה מן החכמה וכו'.

כי לוי'תן לי [לשון] חיבור ע"ד דוד היה מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה כמשי"ל [כמה שכתוב לעיל] ועם היות כי באמת בחינה זו דלא זו מחבבה עד שקראה אמי

שהרי "לווי'תן" הוא מלשון חיבור, בדומה לדוד, שהיה מחבר את התורה שלמעלה עם הקדוש ברוך הוא, כפי שנכתב לעיל. ואף שבאמת בחינה זו, של "לא חדל לחבב אותה עד שקרא לה 'אמיי'",

שהוא בחי' לוי'תן גבוה מבחי' שור הבר שהוא בחי' לא זו מחבבה עד שקראה בתי.

שהיא בחינת הלווי'תן, גבוהה מבחינת שור הבר, שהיא בחינת "לא חדל לחבב אותה עד שקרא לה יבתי",

אעפ"כ [אף על פי כן] לע"ל [לעתיד לבוא] כתיב רני ושמחי בת כו' ושכנתי בתוכך דוקא. כמ"ש במ"א שזהו

ע"ד הנה ישכיל עבדי ירום ונשא כו'

אף על פי כן, על זמן הגאולה נאמר: "רוני ושמחי, בת" וכו', "ושכנתי בתוכך" דווקא. כפי שנכתב במקום אחר,

הדבר דומה ל"הנה עבדי יצליח; ירום ונישא" וכו':

בחי' עבד הנ"ל דלעבדו בבחי' כשור לעול יש בו מעלה ומדרגה יתירה כו' ונעוץ סופן בתחלתן כו':

מדרגת העבד האמורה לעיל, של "לעבדו" בדרך של "כשור לעול", כוללת מעלה ומדרגה יתרה וכו'; ו"נעוץ סופן בתחילתן" וכו'.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/shemini/2

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק